

ZYCIE NOWOGRÓDZKIE

• DZIENNIK POSWIECONY SPRAWOM ZIEMI NOWOGRÓDZKIEJ.

Adres Redakcji i Administracji: NOWOGRÓDEK, ul. 3-go maja, Nr. 1. — Telefony 75 i 100.

Prenumeratę przyjmują: w BARANOWICZACH „Ekonomia”, —: w STOLPCACH: p. Engman od g. 14—15, Nr. KONTRA P. K. O. 81.287.

Szeptyckiego 49,

Wydział Powiatowy, pok. 10.

Konferencja w Haadze

HAAGA 12.VIII. Dyskusję generalną w komisji finansowej odroczone do środy rano. Dziś o 4 popołudniu odbędzie się posiedzenie komisji politycznej. HAAGA 12.VIII. Panuje tu przekonanie, że ogólna sytuacja została złagodzona, gdyż Snowden cofnął swoje oświadczenie. Sądzą jednak, że klucz podziału reparacyjnego jak i oświadczenia rzeczowe w dalszym ciągu stanowią największą trudność konferencji. W kołach delegacji francuskiej sądzą, że delegacja francuska nie powinna czynić żadnych ustępstw. Jednocześnie sądzą, że ewentualne zwiększenie ciężarów planu Younga spotka się z ostrym sprzeciwem delegacji Niemiec. HAAGA, 12.VIII. Według doniesień delegacji belgijskiej, francuska, angielska i niemiecka zbiorą się jutro celem omówienia sytuacji. Po południu odbędzie się posiedzenie ministrów spraw zagranicznych.

Zdecydowane stanowisko Anglii

LONDYN 12. VIII. Cała prasa angielska w dalszym ciągu popiera stanowisko Snowdena w kwestii świadczeń rzeczowych i twierdzi, że cały gabinet angielski solidaryzuje się z żądaniami wysuniętymi przez Snowdena. Mac Donald wystąpił depeszą do Snowdena w której wyraża swą solidarność z tezami postanowionymi przez delegację angielską na konferencji haskiej. Byli Kanclerz Skarbu w gabinecie konserwatywnym Churchill oświadczył swą solidarność z tezami Snowdena podkreślając, że rząd angielski nigdy nie zobowiązywał się do przyjęcia planu Younga. „Daily Express” przynosi oświadczenie Lloyd Georgea w którym tenże aprobuje stanowisko Snowdena.

„Entente cordiale” utrzymana

HAAGA, 12.VIII. Wskutek cofnięcia przez Snowdena obraźliwych wyrazów wypowiedzianych na komisji finansowej entente cordiale między Anglią a Francją została utrzymana.

Posiedzenie komisji politycznej

HAAGA 12.VIII. Komisja polityczna zebrała się dzisiaj o godz. 16 postanowiono, że posiedzenie podkomisji prawniczej odbędzie się jutro o godz. 16. Następnego po przepracowaniu

wymiany zdań w sprawie ewaluacji Nadrenji obrady odroczone do środy. Poczem delegacja niemiecka obradowała z przedstawicielami państw okupacyjnych.

Gdańsk wicherzy

GDANSK, 12.VIII. Dziś odbyły się demonstracje nacjonalistów niemieckich przeciw Traktatowi Wersalskiemu. Posel nacjonalistyczny wygłosił przemówienie w sensie przyłączenia Gdańska do Rzeszy Niemieckiej. Następny mówca bronił cesarza Wilhelma przed zarzutami odpowiedzialności jego za wywołanie i skutki wojny

wszczęsławiatowej. Dalej przechodził do obecnych stosunków, mówca zaznaczył, że obecne stosunki dla Niemiec są niemożliwe do zniesienia. Manifestacja nacjonalistów niemieckich mimo szerokiej agitacji nie zgromadziła licznych tłumów, jakich przywódcy nacjonalistyczni oczekiwali.

Memorjał w sprawie Zagłębia Saary

BERLIN 12.VIII. Vossich Zgłoszono z Paryża, że minister Stresemann przedłożył Briandowi memorandum w sprawie zagłębia Saary. Memorandum krótkie, ogranicza się do rozważań w tej sprawie między ambasadorami niemieckim w

Paryżu, a sekretarzem generalnym ministerstwa spraw zagranicznych rządu francuskiego. Poza to memorandum podaje propozycję co do ustanowienia systemu wojskowego, celnego i gospodarczego.

Horyzont na dalekim Wschodzie zaciąga się chmurami

MOSKWA 12.VIII. Dopusząz Chabarowska, że według wiadomości tam otrzymanych z Paryża wyjechało do Mandżurji 100 oficerów dawnej armji rosyjskiej celem wzięcia udziału w akcji wojennej oddziałów bielogwardyjskich przeciw wojskom sowieckim.

MOSKWA, 12.VIII. Dodoszą tu, że w związku z zatargiem chińsko-sowieckim została utworzona armja dalekiego wschodu, której głównym dowodzącym został generał Blucher. Generał Blucher wyjechał już na daleki wschód.

Sowiecko-polska konferencja kolejowa

WARSZAWA, 12.VIII. Dziś 12 b. m. rozpoczną się w Moskwie obrady komisji kolejowej, która będzie miała za zadanie dokonanie prac nad ustaleniem bezpośrednich taryf kolejowych polsko-sowieckich. Sprawa ta

była przedmiotem obrad zjazdu przedstawicieli kolei polsko-sowieckich, jaki się odbył pomiędzy 2 — 30 czerwca b. r. Ustalono było na nim, iż bezpośrednie taryfy kolejowe wprowadzone będą 1 lipca b. r.

Przymusowe lądowanie awionetki

WARSZAWA 12. VIII. Wczoraj po południu we wsi Proboszczewicz, pow. Łódzkiego w drodze do Warszawy przymusowo lądowała awionetka włoska biorąca udział w międzynarodo-

wym rajdzie lotniczym. Powodem lądowania było złe funkcjonowanie motoru. Pasażerowie dwaj włosi ulegli lekkim obrażeniom cieleśnym.

Samolot Forda przybędzie do Warszawy

WARSZAWA, 12.VIII. Dnia 8 września br. ma przybyć z Berlina do Warszawy pierwszy na kontynencie europejskim osobowy samolot amerykański Ford.

Jest to olbrzym zaopatrzonej w 3 silniki o sile 450 HP każdy. Po dwudniowym pobycie w Warszawie samolot odleci do Pragi.

Międzynarodowa konfederacja studentów

BUDAPESZT, 12.VIII. W gmachu Uniwersytetu otwarty został kongres międzynarodowej kon-

federacji studentów z udziałem 400 przedstawicieli 38 narodów oraz 1600 gości zagranicznych.

Raid awionetek

WARSZAWA, 12.VIII. Dziś o godz. 7 rano z pola Mokotowskiego wystartowały do Poznania 3 awionetki włoskie, zaś o godz. 10 jedna niemiecka. Do wieczora wczoraj wylądowało 13 awionetek z których 9 wystartowało do Poznania.

Wędlug ostatnich wiadomości 10 awionetek wystartowało z Pragi do Wrocławia 2 zaś wylądowały na lotnisku w Pradze w drodze z Brna. O ile warunki atmosferyczne na terytorjum niemieckim polepszą się to lądowania wspomnianych awionetek spodziewać się należy w Warszawie dziś po południu. Jako pierwsza przybędzie angielska lotniczka Bailey, która wystartowała już z Wrocławia.

Znowu transport broni

WIEDEN 12.VIII. Donoszą z Linzu, że policja tamtejsza skonfiskowała nowy transport broni i amunicji wysłany pod adresem prezesa nacjonalistycznego Związku Heimwehr hr. Staren-

berga. Należy zaznaczyć, że w przeciągu krótkiego czasu jest to już trzeci transport broni skonfiskowany przez policję.

Dzień polityczny

WARSZAWA 12.VIII. Minister Spraw Wewn. gen. Stawoj-Skladowski jako zastępca Premiera przyjął w dniu dzisiejszym min. Prystora pozatem jako minister Spr. Wewn. przyjął delegację Ciecchocinka w osobach tamtejszego burmistrza i księdza w sprawie pomnika Trauguta.

Zaprzeczenie

WARSZAWA 12.VIII. Wobec pojawienia się w niektórych piśmie wiadomości, że minister Sprawiedliwości p. Stanisław Car udał się na urlop wypoczynkowy do Nicei samochodem z kół oficjalnych oświadczają, że wiadomość ta nie jest zgodna z prawdą, gdyż samochód p. ministra Cara znajduje się w garażu.

Konkordat w Niemczech

BERLIN, 12.VIII. Jutro po południu odbędzie się podpisanie traktatu między Stolicą Apostolską a Rzeszą Niemiec podpiszą wszyscy ministrowie. Poczem wieczorem odbędzie się ceremonjal wzięcia listów uwierzytelniających przez nuncjusza papieskiego.

Zjazd niższych funkcjonarjuszów państwowych w Poznaniu

Zarząd Główny Związku niższych funkcjonarjuszów Rzeczypospolitej Polskiej zwrócił się do ministerstwa spraw wewnętrznych z prośbą o udzielenie urlopów delegatom Kół Związku na IV Zjazd niższych funkcjonarjuszów Państwowych, mający się odbyć w Poznaniu i na zwiedzenie P.W.K.

Przychylając się do prośby niższych funkcjonarjuszów M.S.W. poleciło p.p. wojewodom udzielić delegatom czterodniowych urlopów okolicznościowych na czas od 14 do 18 b.m.

Spadek przywozu towarów zagranicznych w lipcu

Wpływy celne w lipcu r. b. z tytułu przywozu towarów zagranicznych przyniosły Skarbowi Państwa 25 milj. 215 tys. zł., podczas gdy w czerwcu r. b. dały 26 milj. 241 tys. zł. w maju zaś r. b. — 29 milj. 960 tys. zł. Takie stałe stopniowe zmniejszanie się wpływów celnych wskazuje na istnienie wyraźnej tendencji stałego spadku importu, a zarażem — na pewną poprawę naszego bilansu handlowego.

Emigracja polska we Francji

Emigracja polska we Francji Wschodniej rozciąga się nie tylko na Alzację — Lotaryngię, ale i na Lotaryngię francuską ze stolicą Nancy, da terytoryum Belfortu, i z jednej strony obejmuje pobożowisko pod Verdun, a z drugiej opiera się o granicę szwajcarską, niemiecką, luksemburską i belgijską.

Wychodźstwo nasze w tej części Francji jest mniej liczne, aniżeli na Północy, ale powiększa się stale i jeśli przed kilku laty liczyło zaledwie 60.000 dusz, to dziś zdwoiło się już. Jeśli zaś wziąć pod uwagę liczebność robotników, to jest ona znacznie wyższa, aniżeli w północnej Francji. Tam, na 200.000 głów polskich, robotnicy stanowią zaledwie 47.000, tu zaś na 120.000 głów wypada około 80.000 robotników. Wschodnia Francja jest przeto najpojemniejszą. Jeśli idzie o robotników ze wszystkich terenów imigracyjnych Francji. Zapotrzebowanie jest tu rozliczne: do kopalni węgla, rudy żelaznej, potasu, do hut i koksowni, na rolę.

A zapotrzebowanie to wciąż jeszcze istnieje, co jest bardzo ważne wobec nasycenia rynku pracy Francji północnej. Brak robotnika jest tak duży, że przedsiębiorstwo, które niedawno zaczęło budowę bezspednej linii kolejowej Metz — Paryż, wykrada poprostu robotników naszym hutom i kopalniom, placąc nieznacznie wyżej za robotki.

Gros naszej emigracji na tu-tejszym terenie zatrudniają kopalnie i huty, wskutek czego wytworzyły się większe skupiska polskie wokół Briey i Thionville, Merlebach, Nancy i Miłuzu. Okręgi Briey i Thionville grupują górników z kopalni rudy żelaznej i hutników; okręg Merlebach — Freyming — górników z kopalni węgla; okręg Nancy hutników i robotników, i wreszcie okręg Miłuzu robotników z kopalni soli potasowych. Ponadto jest kilka drobniejszych skupisk.

Życie polskie bije tu równie żywym tetnem jak we Francji

Emigracja polska we Francji Wschodniej rozciąga się nie tylko na Alzację — Lotaryngię, ale i na Lotaryngię francuską ze stolicą Nancy, da terytoryum Belfortu, i z jednej strony obejmuje pobożowisko pod Verdun, a z drugiej opiera się o granicę szwajcarską, niemiecką, luksemburską i belgijską.

Wychodźstwo nasze w tej części Francji jest mniej liczne, aniżeli na Północy, ale powiększa się stale i jeśli przed kilku laty liczyło zaledwie 60.000 dusz, to dziś zdwoiło się już. Jeśli zaś wziąć pod uwagę liczebność robotników, to jest ona znacznie wyższa, aniżeli w północnej Francji. Tam, na 200.000 głów polskich, robotnicy stanowią zaledwie 47.000, tu zaś na 120.000 głów wypada około 80.000 robotników. Wschodnia Francja jest przeto najpojemniejszą. Jeśli idzie o robotników ze wszystkich terenów imigracyjnych Francji. Zapotrzebowanie jest tu rozliczne: do kopalni węgla, rudy żelaznej, potasu, do hut i koksowni, na rolę.

A zapotrzebowanie to wciąż jeszcze istnieje, co jest bardzo ważne wobec nasycenia rynku pracy Francji północnej. Brak robotnika jest tak duży, że przedsiębiorstwo, które niedawno zaczęło budowę bezspednej linii kolejowej Metz — Paryż, wykrada poprostu robotników naszym hutom i kopalniom, placąc nieznacznie wyżej za robotki.

Gros naszej emigracji na tu-tejszym terenie zatrudniają kopalnie i huty, wskutek czego wytworzyły się większe skupiska polskie wokół Briey i Thionville, Merlebach, Nancy i Miłuzu. Okręgi Briey i Thionville grupują górników z kopalni rudy żelaznej i hutników; okręg Merlebach — Freyming — górników z kopalni węgla; okręg Nancy hutników i robotników, i wreszcie okręg Miłuzu robotników z kopalni soli potasowych. Ponadto jest kilka drobniejszych skupisk.

Życie polskie bije tu równie żywym tetnem jak we Francji

Samobójstwo w więzieniu

BIAŁOGRÓD 12.VIII Według doniesień dzienników komunistycznej prasy estońskiej, zabił się najmiejscu. Wśród tych aresztowanych znalezione wiele bibuły komunistycznej.

W dn. 12 b. m. przybyła z Estonii grupa dziennikarzy w liczbie 7 osób dla zwiedzenia Polski i odbycia kolejnego posiedzenia porozumienia prasowego polsko-estońskiego.

Goście estonscy zabawią w Polsce do 22 b. m., zwiedzając Warszawę, Gdynię, Katowice, Kraków, Zakopane i Wilno.

Zawodnicy „Biegu dookoła Polski” na PWK.

We wtorek dn. 6 b. m. po godz. 16-tej na arenie widowiskowej PWK odbył się finał czwartego etapu biegu dookoła Polski na przestrzeni 66 zawodów — Poznań. Startowało 52 zawodników; co mety jako pierwszy przybył Michałak z „Legii” warszawskiej. Drugie miejsce zajął Olegdzki z W. T. C. z Warszawy. Właquek z Bydgoszczy, zeszlortyczny mistrz biegu, wskutek pomylecia trasy na peryferjach miasta Poznania, do mety przybył dopiero trzeci. Zwycięzcom nagrodzono purzą oślsków i obdarzono kwiatami.

Dnia 8 b. m. o godz. 9 m. 30 odbędzie się marsz uczestników biegu na arenę PWK, gdzie rozdane będą nagrody i skład nastąpi start do piątego etapu biegu na przestrzeni Poznań — Kalisz.

Ford w Polsce

Po kilkumiesięcznym pobycie w Warszawie wyjeżdża do Moskwy przedstawiciel zakładów „Ford” w osobą gen. dyr. p. Sorensena, dyr. sprzedaży p. Rockelmana i gen. dyr. na Europę p. Pervala Perry.

Z Moskwy udadzą się wspomniani panowie do Niżnego Nowogrodu, Petersburga, Helsinków, Stocholmu, Kopenhagi, Berlina, Paryża i Londynu, skąd p. Sorensen i Rockelman powrócą do Ameryki.

Ford, jak się dowiadujemy, zamierza budować biad w Warszawie, bądź też w Gdyni wielką montownię dla swoich samochodów wszystkich typów.

Fabryka będzie mogła być uruchomiona za 3 do 4 miesięcy. Narazie wszystkie części samochodów szłyby z Ameryki, a czasami zaś z Anglii, gdzie projektowane jest w ciągu kilku lat uruchomienie pełnej fabryki. Jak dotąd bowiem nigdzie w Europie samochody Forda nie są wyrabiane, a jedynie składane z części wyrobionych w Ameryce.

Wyrok śmierci w Kownie

KOWNO, 12.VIII. Według wiadomości nadchodzących z Kowna Aktiwitus oskarżony o zabójstwo policjanta wyrokiem sądu skazany został na karę śmierci. Wyrok wykonano w dniu 10 b. m.

W dniach 21 do 27 lipca odbył się w Stocholmie pierwszy po wojnie Międzynarodowy Kongres Doswiadczańnictwa Leśnego. Kongres zgromadził około dwustu przedstawicieli nauki i administracji leśnej z 36 państw. Delegatem Rządu Polskiego był p. Jan Miklaszewski, dyrektor departamentu leśnictwa w Min. Roln. z ramienia Min. Rolnictwa byli delegowani inż. Wł. Jedliński, prof. S. G. G. W., oraz p. J. Vogtmann, naczelnik Wydziału Ekonomiki Leśnej. Ponadto wzięło udział w kongresie kilku przedstawicieli polskiego świata naukowego. Prace kongresu podzielono na kilka sekcji, których kolejnym przewodniczącymi było 2 Polaków. W pracach kongresu Polska brała żywy udział; nasi przedstawiciele wygłosili cztery odczyty, które były wysłuchane z dużym zainteresowaniem i wywoływały wymiarne zdania.

Międzynarodowa Komisja Bibliograficzna powołała dyr. J. Miklaszewskiego w charakterze swego członka do prac, podjętych przez tę komisję nad ut-

Wyjazd przedstawicieli prasy estońskiej

W dn. 12 b. m. przybyła z Estonii grupa dziennikarzy w liczbie 7 osób dla zwiedzenia Polski i odbycia kolejnego posiedzenia porozumienia prasowego polsko-estońskiego.

Goście estonscy zabawią w Polsce do 22 b. m., zwiedzając Warszawę, Gdynię, Katowice, Kraków, Zakopane i Wilno.

Zawodnicy „Biegu dookoła Polski” na PWK.

We wtorek dn. 6 b. m. po godz. 16-tej na arenie widowiskowej PWK odbył się finał czwartego etapu biegu dookoła Polski na przestrzeni 66 zawodów — Poznań. Startowało 52 zawodników; co mety jako pierwszy przybył Michałak z „Legii” warszawskiej. Drugie miejsce zajął Olegdzki z W. T. C. z Warszawy. Właquek z Bydgoszczy, zeszlortyczny mistrz biegu, wskutek pomylecia trasy na peryferjach miasta Poznania, do mety przybył dopiero trzeci. Zwycięzcom nagrodzono purzą oślsków i obdarzono kwiatami.

Dnia 8 b. m. o godz. 9 m. 30 odbędzie się marsz uczestników biegu na arenę PWK, gdzie rozdane będą nagrody i skład nastąpi start do piątego etapu biegu na przestrzeni Poznań — Kalisz.

Ford w Polsce

Po kilkumiesięcznym pobycie w Warszawie wyjeżdża do Moskwy przedstawiciel zakładów „Ford” w osobą gen. dyr. p. Sorensena, dyr. sprzedaży p. Rockelmana i gen. dyr. na Europę p. Pervala Perry.

Z Moskwy udadzą się wspomniani panowie do Niżnego Nowogrodu, Petersburga, Helsinków, Stocholmu, Kopenhagi, Berlina, Paryża i Londynu, skąd p. Sorensen i Rockelman powrócą do Ameryki.

Ford, jak się dowiadujemy, zamierza budować biad w Warszawie, bądź też w Gdyni wielką montownię dla swoich samochodów wszystkich typów.

Fabryka będzie mogła być uruchomiona za 3 do 4 miesięcy. Narazie wszystkie części samochodów szłyby z Ameryki, a czasami zaś z Anglii, gdzie projektowane jest w ciągu kilku lat uruchomienie pełnej fabryki. Jak dotąd bowiem nigdzie w Europie samochody Forda nie są wyrabiane, a jedynie składane z części wyrobionych w Ameryce.

Co straszył nowo?

Dziś: Hipolita

Jutro: Wlg. Euzebij

Buletyn stacji meteorologicznej w Nowogrodzku z dnia 12.VIII 1929 r.

Godz. 6.17. — Ciśnienie powietrza 770; kierunek wiatru półn.-zach. szybkość 2 metry na sek. Niebo w 0 zachmurzone. Temperatura powietrza +20.6°.

Godzina 12.17. Ciśnienie powietrza 768; kierunek wiatru półw.-zach. szybkość 2 metry na sek. Niebo w 0 zachmurzone. Temperatura powietrza +20.6°.

Godzina 20.17. Ciśnienie powietrza 768; kierunek wiatru wschodni szybkość 0 metry na sek. Niebo w 0 zachmurzone. Temperatura powietrza +17.8°.

Prace brukarskie w Nowogrodzku

Rozpoczęte prace brukowania ulicy Sieniżyckiej posuwają się naprzód.

W pierwszej połowie przyszłego miesiąca brukowanie zostanie ukończone. Według nowego projektu Magistratu ul. Sieniżycka wybrukowana będzie prawie do placu „Sokola”. Poza tem w roku bieżącym Magistrat projektuje wybrukowanie 5-go zaułka, łączącego ulice: Słonimską, Kościelną i Piłsudskiego.

Akcja dożywiania dzieci pogorzalców w Koreliczach.

Z dniem wczorajszym rozpoczęła się w Koreliczach akcja dożywiania dzieci pogorzalców. Akcję dożywiania prowadzi pani Starostka Hryniewska. Wczoraj rozdano około 200 porcji białego chleba i mleka. Od dziś dzieci będą otrzymywały kawę.

Po pijanemu

Dnia 11 b. m. we wsi Osmolowo Km. Kuszelew polny Wolczak Michał wszczął kłótnię z Piką Janem. W czasie bójk, która się następnie wywiązała Wolczak ranił kamieniem w głowę Pikę i wybił okno w jego mieszkania.

Skutki burzy

W czasie szalejącej przedwczoraj w powiecie Nowogrodzkiej burzy spalił się wsi Dąbrówka gm. Zdziedziół od ułoch dochodził do 600 osób w tem 200 dzieci. Pomoc jaką mógłby okazać jeden tylko powiat nowogrodzki byłaby niewystarczającą, dlatego w sprawie tej już podjęto rokrobie odbudowy

Komitet przyjęcia wojska

Wczoraj pod przewodnictwem p. Wojewody odbyło się posiedzenie Komitetu Obywatelskiego celem przygotowania przyjęcia wojska, które przybywa w dn. 15 i 18 b. m. do Nowogrodzka na konkursy hipiczne. Zebranie zagal Starosta p. Hryniewski, który wskazał na serdeczne nici, które łączą społeczeństwo nowogrodzkie z armiją i podkreślił gotowość społeczeństwa zamieszkania w tym wypadku. Następnie p. Wojewoda Beckowicz w przemówieniu swoim zaznaczył, że jest to samorzutny odruch społeczeństwa pragnącego wyrazić swoją wdzięczność i podziękowanie za pomoc w wywiązaniu się z zadaniem, które w tym wypadku jest bardzo ważnym i ważnym. Zebranie zakończył podziękowaniem dla Komitetu i p. Wojewody.

Osobną troską Komitetu stanowią sprawy zakwaterowania znaczniejszej liczby oficerów, którzy przybędą na konkursy i bale wraz z paniami. To też Burmistrz miasta p. inż. Wolnik zwrócił się z apelem do mieszkańców o zaofiarowanie kwater na pomieszczenie oficerów i ich rodzin. Przewodniczący Komisji technicznej Starosta Hryniewski, której zadaniem jest przygotowanie terenu do konkursów hipicznych, trybun i łoża oraz miejsc dla publiczności, przedstawił przebieg dotychczasowej pracy oraz plan dalszych zamierzeń, wskazując, że koszt za to związane będą znacznie mniejsze, niż dotychczas przypuszczano, gdyż ma-

Instytut dla badania rynku rolniczego w Niemcech

Ośrodkiem wszystkich poczynań niemieckich w kierunku popierania rolnictwa będą w przyszłości Niemce, nie kiedykolwiek, próby wzmacnienia zbytu produktów rolnych oraz regulowania rynku zbytu dla plodów rolniczych. Chcąc jednak osiągnąć pozytywne, możliwe i dokładne wyniki, wszystkie dążenia, zmierzające do tego celu mają być oparte na szczegółowym zbadaniu sytuacji rynkowej, oraz na naukowym opracowaniu kwestii regulacji rynku zbytu.

Dla rozwiązania powyższych zagadnień został założony w ub. miesiącu „Pruski Instytut dla badania rynku rolniczego”. Zadaniem jego będzie przeprowadzenie naukowej analizy rynku zbytu oraz zbadanie zagadnienia konieczności, związanych z przeprowadzeniem skutecznego poprawy kwestii rynku plodów rolniczych i regulacji krajowego rynku plodów rolniczych. Natomiast praktyczne wykorzystanie uzyskanych doświadczeń i wyciągniętych z nich wniosków będzie leżało już poza zakresem działalności Instytutu.

Celem zapoznania się z wynikami identycznych badań zagranicą, a specjalnie w Stanach Zjednoczonych A. P., które posiadają już pod tym względem wieloletnie doświadczenie, udał się dyrektor Instytutu, inż. roln. Dr. Karol Brandt, z polecenia Ministerstwa Rolnictwa — przed rozpoczęciem swego urzędowania — do Stanów Zjednoczonych A. P. i Kanady, gdzie będzie przeprowadzał półroczne studia nad tem zagadnieniem.

KRONIKA BARANOWICKA

Wydzielenie miasta

Baranowice rozwijają się nader szybko. Z małego miasteczka liczącego około 10.000 ludności, za czas zaledwie dziesięciolecia Odrodzenia Kraju wzrosło do 30.000 mieszkańców, co też kwestja wydzielenia miasta była już poruszana niejednokrotnie, ale jakoś bez skutku, wobec czego na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej zapadła uchwała, o stanowcze pozyczenie starosty, celem przedłożenia wydzielenia miasta. Wiadomym jest, iż Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Urząd Wojewódzki przychylnie traktują sprawę wydzielenia, to też należy się spodziewać, iż wydzielenie nastąpi w krótkim czasie.

Nadmienić wypada, iż Baranowice tu na Wschodnich Polaciach Ziemi Pruskiej mają ogromną przysługę, jako węzeł kole owy i punkt handlowy, to też wydzielenie znacznie przyczyniłoby się do rozwoju miasta we wszystkich kierunkach.

Na temże posiedzeniu M. R. zaszedł drobny ale charakterystyczny szczegół, mianowicie: Radny Bundu Worobowski zaczął przemawiać w języku żydowskim za co burmistrz p. Mackiewicz pozabawił go słowa.

Gmach cyrku

Na głównej ulicy Baranowic vis-à-vis sylvowego gmachu Banku Polskiego znajduje się drewniana buda t. zw. cyrku, stanowiącą własność miasta. Budynek ten to obraz nędzy i rozpaczy: dach przeciekający, ściany pochylone niekiedy do stopnia, nigdy niewysychającym blochem. — Czekamy kiedy władze zmuszą Magistrat do usunięcia tej rudy, twardziej ze i pod względem bezpieczeństwa publicznego, że względu na istnienie tam kinematograf budynek pozostawia dużo do życzenia.

MARJA BRONOWSKA.

Na jasnej drodze

Życie i prace dziateczek i dziateczki ziemi Nowogrodzkiej

Rozpocznym niniejszym drukiem cykl sylwetek — dziateczek i dziateczki społecznych ziemi Nowogrodzkiej.

Nieliczne już szeregi pozostały tych co prace swoją ofiarą dla ukochanej ziemi, prowadzić musieli w niewoli — wobec groźby natchmianistowego aresztowania i zsyłki, a jednak nie uleki się żadnych ofiar. Trzeba dla potomności zachować ich czyny i linia, aby pokolenie czystsze mogło złożyć hold zasłudze.

Nie wątpliwy, że w pracy tej przyjdą nam z pomocą zarówno osoby prywatne jak i organizacje posiadające bądź materialny bądź też z własnych wspomnień i przeczucie skłonił zażycie słów kilka o ludziach sobie współczesnych dla Nowogrodzkiej zasłużonych. Po następnym będzie jak gwiazdy na jasnej drodze do wolności.

Józefa Tuhanowska, urodzona w rodzinnym majątku Tuhanowicze, leżącym nad rzeką Serweczą w województwie i powiecie Nowogrodzkiem, dziś liczy

Właściwe rokowania rozpoczęła się dopiero w poniedziałek w ministerstwie przemysłu i handlu pod przewodnictwem dyr. Sokolowskiego.

W niedzielę dyr. Łukasiewicz podjął obiek delegację, rumuńską i polską, śniadaniem w hotelu Europejskim.

Właściwe rokowania rozpoczęła się dopiero w poniedziałek w ministerstwie przemysłu i handlu pod przewodnictwem dyr. Sokolowskiego.

W niedzielę dyr. Łukasiewicz podjął obiek delegację, rumuńską i polską, śniadaniem w hotelu Europejskim.

Właściwe rokowania rozpoczęła się dopiero w poniedziałek w ministerstwie przemysłu i handlu pod przewodnictwem dyr. Sokolowskiego.

W niedzielę dyr. Łukasiewicz podjął obiek delegację, rumuńską i polską, śniadaniem w hotelu Europejskim.

Właściwe rokowania rozpoczęła się dopiero w poniedziałek w ministerstwie przemysłu i handlu pod przewodnictwem dyr. Sokolowskiego.

W niedzielę dyr. Łukasiewicz podjął obiek delegację, rumuńską i polską, śniadaniem w hotelu Europejskim.

Właściwe rokowania rozpoczęła się dopiero w poniedziałek w ministerstwie przemysłu i handlu pod przewodnictwem dyr. Sokolowskiego.

W niedzielę dyr. Łukasiewicz podjął obiek delegację, rumuńską i polską, śniadaniem w hotelu Europejskim.

Właściwe rokowania rozpoczęła się dopiero w poniedziałek w ministerstwie przemysłu i handlu pod przewodnictwem dyr. Sokolowskiego.

W niedzielę dyr. Łukasiewicz podjął obiek delegację, rumuńską i polską, śniadaniem w hotelu Europejskim.

Właściwe rokowania rozpoczęła się dopiero w poniedziałek w ministerstwie przemysłu i handlu pod przewodnictwem dyr. Sokolowskiego.

W niedzielę dyr. Łukasiewicz podjął obiek delegację, rumuńską i polską, śniadaniem w hotelu Europejskim.

Właściwe rokowania rozpoczęła się dopiero w poniedziałek w ministerstwie przemysłu i handlu pod przewodnictwem dyr. Sokolowskiego.

W niedzielę dyr. Łukasiewicz podjął obiek delegację, rumuńską i polską, śniadaniem w hotelu Europejskim.

K U P O N

na prawo korzystania z bezpłatnych porad prawnych „Życia Nowogrodzkiego”.

Wyciągi i załączniki do listu.

Na froncie wyłączonej walki z przemytnictwem

Straż Graniczna strzeże interesów Skarbu Państwa

W okresie letnim szkodliwy dla Państwa proceder przemytnictwa rozwija się bardzo silnie. Na skutek tego walka Straży Granicznej z przemytnictwem jest po raz pierwszy od czasu wojny tak gorąca i trudna. W ciągu zaś 2 tygodni ub. m. dla Państwa proceder przemytnictwa rozwija się bardzo silnie. Na skutek tego walka Straży Granicznej z przemytnictwem jest po raz pierwszy od czasu wojny tak gorąca i trudna. W ciągu zaś 2 tygodni ub. m. dla Państwa proceder przemytnictwa rozwija się bardzo silnie. Na skutek tego walka Straży Granicznej z przemytnictwem jest po raz pierwszy od czasu wojny tak gorąca i trudna. W ciągu zaś 2 tygodni ub. m. dla Państwa proceder przemytnictwa rozwija się bardzo silnie. Na skutek tego walka Straży Granicznej z przemytnictwem jest po raz pierwszy od czasu wojny tak gorąca i trudna.

Przed wyborami do Izby Rzemieślniczej pow. Nowogródzkiego

Slonim, w sierpniu 1929 r.

(Dalszy ciąg)

- 5) tworzyć egzaminacyjne komisje czeladnicze.
- 6) tworzyć egzaminacyjne komisje mistrzowskie.
- 7) tworzyć komisje egzaminacyjne do przeprowadzenia egzaminów z kucia, koni i wydewać świadectwa, stwierdzające posiadanie kwalifikacji do samodzielnego wykonywania zawodu kucia koni.
- 8) może tworzyć i wspierać szkoły rzemieślnicze, oraz w inny sposób przyznawać się do podniesienia wykształcenia i sprawności zawodowej mistrzów, czeladników i terminatorów.

A zatem przyjmując, że Izba Rzemieślnicza, wcielając biuro szerszej Izby Rzemieślniczej, będąc spełniając rolę stałej reprezentacji zawodowych interesów przemysłu rzemieślniczego i rzemiosła, w życiu rzemiosła, w dużej mierze odciąża one władze państwowe w załatwianiu spraw, które mogą być w zupełnym podwójnym zakresie przejęte przez organa samorządów gospodarczych. Najwyższe organa władzy państwowej tak ustawodawczej jak wykonawczej, przy rozwijaniu zwykłych zagadnień natury ekonomiczno-społecznej i gospodarczej, potrzebują fachowej i miarodajnej opinii oraz dokładnych informacji, a także udzielać mogą tylko wspomniane izby.

Przed tworzącymi się Izbami Rzemieślniczymi w Polsce stoi olbrzymie zadanie i pole do pracy.

Czas rozkwitu rzemiosła naszego i jego bogactwa oraz poświęcenia dla Ojczyzny, zapisane są w historii; postęp techniczny, podział pracy i związana z tym masowa produkcja, pociągająca za sobą obniżenie kosztów wytworzenia, utrudniały egzystencję i warunki pracy rzemieślnika. Jeżeli przed wojną był olbrzymi rozwój przemysłu polskiego i stałe eliminowanie przez niego rzemiosła z warsztatów przez rekodzielniczo zajętych, to po wojnie ogólna pauperyzacja ludności, która zesłana była na paroletni okres huraganu wojny światowej, doprowadziła przemysł rzemieślniczy w Polsce na brzeg przepaści; odbudowa warsztatów pracy zawodowej w rzemiosle postępuje w tempie powolnym co jest wywołane brakiem kapitału.

W Polsce kryzys powojenny zdezorganizował, zubożył i osłabił rzemiosło w znacznie poważniejszym stopniu, niż przemysł fabryczny, a truchomienie zakładów rekodzielniczych i dante w końcu nieudolności technicznej, napotyka dotychczas na bardzo poważne trudności, z powodu braku odpowiedniego kredytu w rozmiarach koniecznych. Jednak przyznać trzeba, że obecnie rzemiosło polskie (wprawdzie powolny) rozwój istnieje. Zachodzi przeto konieczność radykalnego przyspieszenia wytworzenia warunków dla rzemiosła, aby mogło ono podnieść się tak pod względem materialnym, społecznym jak i kulturalnym. Warstwa społeczna rzemiosła licząca około trzech milionów, posiada w Polsce widoki egzystencji i rozwoju, a to jest uzależnione w przeważnej mierze od samych rzemieślników, albowiem jeszcze nie wszędzie w rzemiosle, zwłaszcza w naszym województwie, przeniknęła konieczna potrzeba stwarzania organizacji zbiorowych, które właśnie dawałyby możliwość rzemiosłu wyrwania w walce z produkcją wielko-fabryczną. Or-

ganizacje rzemiosła powinny mocno w swych daniach trywać inicjatywę zakupów surowców, zbytu wyrobów, wspólne dostawy, czynić starania uzyskania źródeł zdrowego i odpowiedniej wysokości kredytu; podniesienie ogólnego i zawodowego wykształcenia rzemieślnika i t. d. Izba Rzemieślnicza zaś winna wszelkie poczynania powyższe popierać, ich bronić, nie mieć dostatecznie opiekować i interesować, a w szczególności sama wylaniać inicjatywę dążącą do naprawionego powyżej kierunku.

Wykazując znacznie, cel i zadania Izby Rzemieślniczej, nie możemy pominąć i tej okoliczności, że nasze rzemiosło województwa nowogródzkiego, pod względem organizacyjnym znajduje się na ostatnim miejscu od rzemiosła innych województw, dlatego kierownicy przyszłej Izby Rzemieślniczej będą mieć spora sprawę organizacji Izby, także obowiązek skonsolidowania całego rzemiosła organizacyjnie poza Izbę. Ale skoro przyjmujemy także fakt, że rzemiosło nasze, jakkolwiek znajduje się w przededniu powstania Izby, nie wykazuje dodatniego zainteresowania się sprawą wyborów, to taki stan może się ujawnić odbić w przyszłości.

Bo skoro sprawdzimy ostatnie zestawienia statystyczne i przekonamy się, że na terytorium Rzeczypospolitej znajdują się 400 tysięcy samodzielnich zakładów rzemieślniczych, reprezentujących 75 z wódów; że zakłady te zatrudniają przeszło milion pracowników, co przy doliczeniu członków rodzin daje przeszło 4 mil. ludzi w Polsce, żyjących z rzemiosła; że wartość produkcji wszystkich tych zakładów obliczona jest na sumę 4 miliardów złotych w stosunku rocznym; rzemieślnicy zorganizowani są w 2,377 cechach, związkach i innych organizacjach, liczących ogółem 2 miliony 363 tysiące członków. I że prawie połowa właścicieli warsztatów rzemieślniczych nie należy do żadnej organizacji, a przyjmując stan organizacyjny rzemiosła naszego województwa, stojący na ostatnim miejscu od rzemiosła innych województw, — to wówczas zobaczymy, że brak konsolidacji organizacyjnej rzemiosła jest najważniejszą przyczyną jego słabości wewnętrznej i zewnętrznej, powodującą upośledzenie interesów rzemiosła w polityce państwowej i samorządowej, pomimo tak poważnej jego roli w produkcji polskiej.

Wielkie targi nasienne na P. W. K.

Poza licznymi imprezami, które się już w dziale rolnictwa P. W. K. odbyły, cz. ka nas jeszcze 7 wystaw specjalnych. Urzyna więc trzy okresowe wystawy ogrodnicze, wystawę pszczół, wystawę ryb, wielkie targi zwierząt rozplodowych, wreszcie targi nasienne. Targi te odbędą się w dniu 28 i 29 b. m. w pawilonie Produkcji Roślinnej P. W. K.

Targi nasienne mają na celu przedewszystkiem wzmocnienie wyjątkowo udanych ram, w ja-

kich się p ezentuje nasiennictwo na P. W. K., przez jaknajszersze zainteresowanie zagranicy. Jak się dowiadujemy z dyrekcji działu rolniczego, spodziewać się należy przyjazd zagranicznych fachowców oraz rolników — praktyków, których Dyrekcja P. W. K. za.rosiła. Pamiętajmy, że dział nasiennictwa jest bodajże najważniejszą przedstawioną na P. W. K., czemu niejednokrotnie dawali wyraz najwybitniejsi znawcy krajowi i zagraniczni.

KĄCIK RADJOWY

Radio w świetle owadów

Cuda organizacji pracy w ulu, mrowisku i kopcu termitów od wieków zastanawiały uczonych. Zadawano sobie pytanie, jakim sposobem zbiorowe, dość skomplikowane roboty, do wykonania których w zrozumieniu ludzkiem niezbędne jest porozumienie wykonawców, mogły się odbywać, jak gdyby auto — atycznie? Celowo i sprawnie tych robotów objaśniono instynktem, który miał być czemś w rodzaju kolektywnego rozumu owadów. Dziś poglądy te — nawiasem

mówiąc dość mgliste — będą musiały ulec rewizji, gdyż wyniki badań, dokonanych w laboratorium doświadczalnym w Paterson, zdają się potwierdzać przypuszczenie, że macki owadów są pewnego rodzaju antenami, umożliwiającymi porozumienie na odległość.

Unieważnia się zgubiona książeczka wojskowa wydana przez Dowództwo 5 Dywizjonu Taborów w Krakowie w dniu 1 lipca 1925 roku na imię kaprala rez. Ilopa Dawidowicza r. 1901.

REKLAMA
jest dzwignią handlu

REJESTR HANDLOWY

Do Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Nowogródku, w dniu 12 sierpnia 1929 roku pod Nr. 7349, włącznieto: Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, pod firmą „California” w Nowojelni, zawartą pomiędzy Słomosem „Okkinikisem, Izraelem Borensztajnem i Berką Dawidowskim. Dział techniczny prowadzi Borensztajn, a dział handlowy, obaj spółnicy (którykolwiek). Kapitał zakładowy 5.000 złotych.

(—) Br Downar-Zapolski p. o. St. Sekretarz
K. Rzepiński w. z. Sędzia Rejestrowy

Życie gospodarcze RADJO-PROGRAM

Masło
W tygodniu od 29, 7, do 4, 8 nie można było zauważyć żadnej znaczniejszej zmiany na zagranicznych rynkach zbytu. Spokój panuje nadal, tak na rynkach niemieckich, jak i angielskich. To też notowania pozostały bez zmiany. W Berlinie notowano przy spokojnej tendencji za 50 kg. masła netto franco stacja odbiorcza za I gatunki mk. niem. 163.—, za II gatunki mk. niem. 150.—, za III gatunki mk. niem. 134.—Ostatnie oficjalne notowania giełdy londyńskiej wynosiły za ctw. loco Londyn, sh. 150 do 152.

Ze względu na dalszą znaczną podaż masła polskiego, która przekracza poważnie zapotrzebowanie, eksporterzy nie mogli narzucić swych cen i mimo to, w wielu wypadkach z braku natychmiastowego zbytu, masło złożone być musi w chłodniach. Stano-isko polskich eksporterów na rynku niemieckim jest w szczególności utrudnione przez znaczną podwyżkę cła, która częściowo uniemożliwia regularną sprzedaż. Transzacje odbywają się zasadniczo przy potężnym przewozu i cła, wobec czego cena franco stacja nadawcza wynosi mk. niem. 133—do 138.—Cena za uzyskane na rynku niemieckim odpowiadała mniejszej cenom obowiązującym za sprzedaż w Anglii. Z powodu nadmiernego napływu masła do Londynu, który ze względu na barzo spokojną sytuację ani w przybliżeniu nie znajduje natychmiastowego zbytu, wysłała się masło do innych portów angielskich dla odciążenia rynku londyńskiego.

Jaja
Dowozy jaj na rynki zbytu znacznie zmalały, w związku z rozpoczętymi robotami w gospodarstwach rolnych, co powoduje pewne wahania cen w kierunku zwłoki. Tendencja ta jest niejednolita na wszystkich rynkach. Na rynku francuskim lepsze gatunki jaj osiągają wyższe ceny przy utrzymywanej tendencji dla towaru gorszego. Berlin od dłuższego czasu notuje jaja bez zmian, na co wpływa z jednej strony ustabilizowanie się cen, z drugiej zaś równowaga między popytem i podażą.

Dowozy nadal wystarczające. Transzacje mało ożywione. Popyt na lepsze gatunki duży. Poważne ilości jaj dostarczają na rynek niemiecki Rumunja i Węgry, natomiast Rosyjskiego towaru brak, to też cena jego w stosunku do towaru innej proveniencji jest nieco wyższa.

Na rynku krajowym daje się odczuwać brak towaru, wywołany zmniejszeniem dowozami, z racji prowadzonych robót polnych oraz uzupełnianiem zapasów przez drobnych kupców, oczekujących zwłoki cen. Konsumcja nieco zwiększona — tendencja mocniejsza. Z początkiem tygodnia notowano następujące ceny: twardo niesortowany za skrzynię dol. 26.50, twardo znaczony o wadze 48—51 kg. dol. 27.50—28.00 twardo znaczony o wadze 51 — 54 kg. franco gr. 28.50—29.00, twardo eksportowy cięższy dol. 29.50.

- WARSZAWA** fała 1411
Wtorek 13 sierpnia
- 11.56—12.06. Sygnal czasu z Warsz. 12.05—12.50. Koncert z płyt gramof. 12.50—30.00. Wiadomości z P.W.K. w Poznaniu.
13.00. Kom. meteor., kom. przyrod. 15.40. Kom. gospod. 16.15. „Chwilka lotnicza”. 1.30. Program dla dzieci. 17.10. Kom. przyrodne. 17.25. „Występy międzynarodowe lek. kiej atletyki polskiej”. 17.50—18.00. Ostatnie nowiny z Warszawy.
18.00. Koncert popularny. 19.00. Rozmaitości. 19.50. Transm. z opery Poznańskiej.

- Sroda 14 sierpnia**
- 1.56—12.05. Sygnal czasu z Warsz. 12.05—12.50. Koncert z płyt gram. 12.50—13.00. Wiadomości z P.W.K. 13.00. Kom. meteor., kom. przyrodne. 15.40. Kom. gospod. 15.15. Kom. harc. 16.30—17.15. Koncert z płyt gram. 17.15. Z podróży sprawozdanie radiodłowe. 17.25. „Skrzynka pocztowa”. 17.50—18.00. Ostatnie nowiny z Warszawy.
18.00. Koncert „orkiestry mandolinistów pod dyr. Szezegłowa”. 19.01. Rozmaitości. 19.25—20.05. Koncert z płyt gram. 20.05. Odczyt z Krakowa. 20.30. Koncert solistów. 21.30. Słuchowisko z Poznania 22.00. Kom. meteor. 22.20. Kom. polic. sport., nadpr. 22.45—23.45. Muzyka tan. z Krak.

ROZMAITOŚCI

Polacy w Chicago. Według ostatnich danych statystycznych w Chicago posiadającym — jak wiadomo — najliczniejszą w Stanach Zjednoczonych kolonię polską, na ogólną ilość 2.711.792 mieszkańców było 319.644 Polaków, czyli prawie 12%. — Jako fakt charakterystyczny podkreślić należy, że Polacy pod względem liczebności są o połowę mniej liczni od rodowitych Amerykaninów, których jest w Chicago zaledwie 23,8%, reszta zaś ludności rekrutuje się z różnych narodowości a więc: Niemców (10,5 proc.), Szwedów (5,7 proc.), Irlandczyków (5,4%), Włochów (4,8 proc.), Czechów i Słowaków (4,3 proc.), Murzynów (4 proc.), Anglików (2,5 proc.) i innych.

Król albański stracił głos. Jeden z najsłynniejszych monarchów świata, król albański Zogu, po długotrwałej chrypcie, mimo starannej kurecji wybitny lekarzy specjalistów, stracił obecnie głos i może mówić jedynie szepetem. Przyczyną utraty głosu było nadmierne palenie papierosów.

Oficer amerykański na studiach w niemieckiej akademii wojskowej. Po raz pierwszy od zakończenia wojny światowej departament wojny Stanów Zjednoczonych wysłał na studia do akademii wojskowej w Hanowerze oficera amerykańskiego. Jest nim kapitan kawalerji A. Maddocka.

OBU WIE
modne gwarantowane WYROBU WŁA-SNEGO i fabryczne
„SŁOŃ”, „MOC”
poleca D. H.
Wacław Nowicki
WILNO, ul. Wielka 30.
KONFEKCJA, GALANTERJA.

Unieważnia się skradzioną książkę wojskową wydaną przez P.K.U. Slonim w r. 1924 na imię rez. Władysława Wołoszewicza r. 1900.
Józef Klodecki WILNO, Zamko kościółca (Sw. Jana), tel. 928. TANIE ŹRÓDŁO: Pończoch, rekawiczek, swetrów, bluzek, sukien, bielizny damskiej, męskiej i innych przedmiotów konfekcji galanterji, płótna bielizniane, koldry watowe i pluszowe w WIEL-KIM WYBORZE. 1055—15

MIESKIE KINO KULTURALNO-OŚWIATOWE
DZIŚ I DNI NASTĘPNYCH
Wielki dramat awanturyczny, zbudowany się wojska przeciwko królówi angielskiemu Jerzemu II-giemu p. t.
„Niebezpieczna Dziewczyna”
oraz wspaniałe NADPROGRAM
Początek seansów: w sobotę i niedzielę o godz. 5, 7 i 9-ej; w dni powszednie o godz. 7 i 9-ej
Ceny miejsc: I miejsce 1.50 ar., II miejsce 1 zł., III miejsce 70 ar.